

Súlady s horizontálnymi princípmi a zabezpečenie súladu s DNSH

---

1. Horizontálne princípy

Pri implementácii projektov realizovaných v rámci programu Interreg Slovensko – Česko je potrebné dodržiavať súlad s horizontálnymi princípmi **podľa článku 9 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/1060¹** (ďalej aj **“nariadenie o spoločných ustanoveniach”**).

Podľa článku 9 nariadenia o spoločných ustanoveniach:

„1. Členské štáty a Komisia zabezpečujú pri implementácii fondov dodržiavanie základných práv a **súlady s Chartou základných práv Európskej únie**.

2. Členské štáty a Komisia zabezpečia, aby sa pri príprave, vykonávaní, monitorovaní programov, ako aj pri podávaní správ o programoch a pri ich hodnotení **zohľadňovala a presadzovala rovnosť mužov a žien a uplatňovalo a začleňovalo hľadisko rodovej rovnosti**.

3. Členské štáty a Komisia prijímajú primerané **opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie** počas prípravy, vykonávania a monitorovania programov, podávania správ o nich a ich hodnotenia. Počas prípravy a vykonávania programov sa zohľadňuje najmä **dostupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím**.

4. Ciele fondov sa dosahujú v súlade s cieľom **podpory udržateľného rozvoja** podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobovať významnú škodu“. Ciele fondov sa dosahujú v plnom súlade s acquis Únie v oblasti životného prostredia.“

Horizontálne princípy zamerané na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu,

---

¹ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060** z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku

náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie sa budú dodržiavať pri implementácii fondov berúc do úvahy Chartu základných práv Európskej únie (ďalej aj „Charta EÚ“) a povinnosti vyplývajúce z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej aj „Dohovor OSN“) a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9. V rámci fondov sa nesmú podporovať akcie, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme segregácie a diskriminácie.

Všetky akcie musia byť implementované v súlade článkom 9 všeobecného nariadenia, s príslušnými ustanoveniami Charty EÚ a povinnosťami vyplývajúcimi z čl. 9 Dohovoru OSN v zmysle zabezpečenia prístupnosti.

1.1 Rešpektovanie základných ľudských práv, dodržiavanie Charty základných práv EÚ (ďalej aj „Charta EÚ“) a Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor OSN“)

Najdôležitejšími hodnotami EÚ sú základné práva, ktoré definuje čl. 2 Zmluvy o EÚ. Medzi ne patria:

- Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- Sloboda,
- Demokracia,
- Rovnosť,
- Právny štát,
- Rešpektovanie ľudských práv, vrátane práv príslušníkov menšín.

Ich rešpektovanie a uplatňovanie musí byť zachované počas všetkých fáz realizácie projektu. Detailnejšia úprava ľudských práv je uvedená v Charte základných práv EÚ.

Charta EÚ je založená na nedeliteľných a univerzálnych hodnotách ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity. Jej účelom je posilniť ochranu základných práv s ohľadom na vývoj spoločnosti, sociálny pokrok, vedecký a technický rozvoj, a to zviditeľnením týchto práv v Charte EÚ. Charta EÚ obsahuje práva a zásady vo vzťahu k šiestim oblastiam: dôstojnosť, sloboda, rovnosť, solidarita, občianstvo a spravodlivosť.

Pri implementácii projektov je potrebné zabezpečiť rešpektovanie práv a zásad zakotvených v Charte EÚ. Subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ v programovom období 2021-2027 sú povinné zabezpečovať a vykonávať všetky opatrenia potrebné k implementácii Charty EÚ.

Pri implementácii HP, metodickom a odbornom usmerňovaní subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ, ako aj pri informovaní žiadateľov a prijímateľov, je potrebné dodržiavať všetky články Charty EÚ s dôrazom na tie články Charty EÚ, ako aj článok 9 Dohovoru OSN, ktoré sa budú najviac vzťahovať k plánovaným intervenciám, aktivitám,

cieľovým skupinám či okolnostiam, ktoré by mohli počas implementácie projektov realizovaných v rámci jednotlivých politických cieľov nastať.

V zmysle článku č. 9 Dohovoru OSN je potrebné zabezpečiť, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli plne podieľať na všetkých aspektoch života a aby boli prijaté príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, majú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, a môžu sa vzťahovať okrem iného na

- a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;
- b) informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

Pre všetky subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ v PO 2021-2027 je povinné vykonať všetky opatrenia na zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím, či už k aktivitám projektu alebo k výstupom a výsledkom projektu. Na rovnakom základe je potrebné zabezpečiť pracovné podmienky pre výkon práce administratívneho a odborného personálu každého projektu.

1.2 Presadzovanie rovnosti mužov a žien a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti

V zmysle preambuly a ods. 2 čl. 9 všeobecného nariadenia je potrebné sa zamerať na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia.

Pod pojmom rodová rovnosť sa rozumie spravodlivé zaobchádzanie so ženami a mužmi. To predstavuje rovnaké zaobchádzanie, ale tiež zaobchádzanie, ktoré je rozdielne, ale nelíši sa z hľadiska práv, výhod, možností a povinností. Vychádza z princípu, že všetky ľudské bytosti majú právo slobodne rozvíjať svoje schopnosti a vyberať si z možností bez obmedzení rodovými rolami.

Znamená tiež rovnakú viditeľnosť, rovnaké postavenie a rovnakú účasť oboch pohlaví vo všetkých sférach verejného a súkromného života s cieľom plnohodnotného spoločenského uplatnenia žien a mužov. Okrem iného princíp rovnosti pohlaví spočíva vo vytvorení situácií, v ktorých majú ženy a muži sociálnu rovnosť, rovnaké práva a povinnosti a rovnaký prístup k zdrojom (finančné prostriedky/rozvojové príležitosti), ktoré môžu využívať. Rodová rovnosť má za cieľ vyrovnávať rodové rozdiely, čo sú rozdiely medzi ženami a mužmi v miere participácie, možnostiach prístupu, právach, ako aj výsledkoch v ktorejkoľvek oblasti verejnej a súkromnej sféry; je to napr. nerovnosť medzi ženami a mužmi v prístupe k zamestnanosti, práci, odmeňovaniu, sociálnym výhodám, vzdelaniu, ochrane zdravia a pod.

Ciele politiky a najdôležitejšie opatrenia, ktoré je potrebné vyvíjať na podporu rodovej rovnosti definuje na úrovni Európskej únie Európska stratégia rodovej rovnosti 2020 – 2025 a je povinné ich uplatňovať vo všetkých fázach realizácie projektu.²

1.3 Nediskriminácia

V zmysle preambuly a ods. 3 čl. 9 všeobecného nariadenia je potrebné sa zamerať na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Fondy by nemali podporovať akcie, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

Princíp nediskriminácie predpokladá, že všetkým osobám bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, etnický či sociálny pôvod, jazyk, náboženstvo alebo vieru, politické alebo iné presvedčenie, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, bude zaručený spravodlivý prístup počas prípravy, vykonávania a monitorovania projektov, podávania správ o nich a ich hodnotenia.

V priebehu prípravy a vykonávania projektov sa kladie dôraz najmä na prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím. Osobitný prístup si teda vyžadujú osoby so zdravotným postihnutím, pre ktoré je potrebné vytvorenie mimoriadnych podmienok prístupnosti (napr. bezbariérové architektonické prostredie, prístupné informácie a pod.). Bez takto vytvorených podmienok nie je možné osoby so zdravotným postihnutím začleniť do spoločnosti a do pracovného procesu v zmysle Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Uvedené sa vzťahuje na všetkých účastníkov projektu, príjemcov výstupu projektov a personál projektov alebo spolupracujúce osoby (napr. v prípade verejných obstarávaní). Zámerom právnych predpisov o nediskriminácii je umožniť všetkým jednotlivcom rovnaké a spravodlivé šance na prístup k príležitostiam dostupným v spoločnosti.

Dodržiavanie tohto princípu sa týka predovšetkým cieľa politiky 4 – Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv a špecifického cieľa – Lepšia správa spolupráce.

Prehľad relevancie HP z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ:

Pri implementácii HP, metodickom a odbornom usmerňovaní subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ, ako aj pri informovaní žiadateľov a prijímateľov, je potrebné zohľadňovať **články Charty EÚ s dôrazom na tie články Charty EÚ, ako aj článok 9 Dohovoru OSN, ktoré sa budú najviac vzťahovať k plánovaným intervenciám,**

² https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_sk

aktivitám, cieľovým skupinám či okolnostiam, ktoré by mohli počas implementácie projektov realizovaných v rámci jednotlivých prioritách nastať.

Priorita: Životné prostredie - klíma

Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Typ akcie	Relevancia z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ
Zber a výmena dát, informácií a skúseností	Nediskriminácia – čl. 21 Charty EÚ Rovnosť medzi ženami a mužmi – čl. 23 Charty EÚ Ochrana životného prostredia – čl. 37 Charty EÚ
Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov na zachovanie a obnovu biodiverzity a znižovanie znečistenia	Ochrana životného prostredia - čl. 37 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ
Zvyšovanie povedomia o zmierňovaní a prispôbovaní sa zmene klímy	Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ Ochrana životného prostredia - čl. 37 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Integrácia osôb so zdravotným postihnutím - čl. 26 Charty EÚ

Priorita: Životné prostredie – biodiverzita

Špecifický cieľ: posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia

Typ akcie	Relevancia z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ
Zber a výmena dát, informácií a skúseností potrebných na zachovanie a obnovu biodiverzity a znižovanie znečistenia	Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ Ochrana životného prostredia - čl. 37 Charty EÚ
Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov na zachovanie a obnovu biodiverzity a znižovanie znečistenia	Ochrana životného prostredia - čl. 37 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ

	Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ
Osvetové aktivity o potrebe zachovania biodiverzity, znižovaní znečistenia a prínosoch budovania zelenej infraštruktúry	Právo na vzdelanie - čl. 14 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ Integrácia osôb so zdravotným postihnutím - čl. 26 Charty EÚ Prístupnosť – čl. 9 Dohovoru OSN

Priorita: Vzdelávanie

Špecifický cieľ: zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu

Typ akcie	Relevancia z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ
Výmena vedomostí, skúseností, odborných poznatkov a dobrej praxe medzi vzdelávacími inštitúciami na všetkých stupňoch vzdelávania od predprimárneho až po vysoké školstvo	Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Právo na vzdelanie - čl. 14 Charty EÚ Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ Prístupnosť – čl. 9 Dohovoru OSN

Priorita: Kultúra a cestovný ruch

Špecifický cieľ: posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie

Typ akcie	Relevancia z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ
Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva	Kultúrna, náboženská a jazyková rozmanitosť - čl. 22 Charty EÚ Ochrana životného prostredia - čl. 37 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Integrácia osôb so zdravotným postihnutím - čl. 26 Charty EÚ Prístupnosť – čl. 9 Dohovoru OSN

Spolupráca a výmena skúseností pri vytváraní a propagácii komplexných produktov cestovného ruchu	Kultúrna, náboženská a jazyková rozmanitosť - čl. 22 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Právo na vzdelanie - čl. 14 Charty EÚ Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ

Priorita: Inštitucionálna spolupráca

Špecifický cieľ: Zvyšovanie efektivity verejnej správy podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s ohľadom na riešenie právnych a iných prekážok v pohraničných regiónoch (zložky A, C, D a v náležitom prípade zložka B)

Typ akcie	Relevancia z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ
Spolupráca verejnej správy a spolupracujúcich subjektov na oboch stranách prihraničného územia	Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Právo na prístup k dokumentom - čl. 42 Charty EÚ Ochrana životného prostredia - čl. 37 Charty EÚ

Priorita: Miestne iniciatívy

Špecifický cieľ: budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu "ľudia ľuďom"

Typ akcie	Relevancia z hľadiska Dohovoru OSN a Charty EÚ
Vytváranie nových a upevňovanie existujúcich partnerstiev, sietí a cezhraničných štruktúr vrátane činností zameraných na voľnočasové a záujmové aktivity	Nediskriminácia - čl. 21 Charty EÚ Rovnosť medzi ženami a mužmi - čl. 23 Charty EÚ Práva starších osôb - čl. 25 Charty EÚ Integrácia osôb so zdravotným postihnutím - čl. 26 Charty EÚ

Gestorom Systému implementácie horizontálnych princípov v SR v zmysle odsekov 1–3, čl. 9 všeobecného nariadenia je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Odbor horizontálnych princípov, ktorý má v gescii účinné uplatňovanie a implementáciu Charty základných práv EÚ a čl. 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Schválené uznesením Vlády SR č. 668 (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/20462/1>).

Základným dokumentom HP je Systém implementácie HP na roky 2021–2027. Bližšie informácie týkajúce sa HP je možné získať na webovom sídle www.horizontalneprincipy.gov.sk.

V prípade potreby je žiadateľ oprávnený konzultovať otázky týkajúce sa HP spôsobom určeným pre komunikáciu s poskytovateľom, ktorý je uvedený vo výzve. V prípade špecifických otázok môže žiadateľ kontaktovať gestora HP priamo na ghp@employment.gov.sk.

Proces monitorovania plnenia horizontálnych princípov môže byť na projektovej úrovni sledovaný prostredníctvom výkonu kontroly na mieste realizácie projektu.

Kompletné informácie o implementácii horizontálnych princípov sú zverejnené na webovej stránke Gestora HP www.horizontalneprincipy.gov.sk.

1.4 Podporovanie udržateľného rozvoja so zohľadnením Parížskej dohody a zásady DNSH – „nespôsobovať významnú škodu“

Hlavným cieľom horizontálneho princípu udržateľný rozvoj je zabezpečenie sociálneho a ekonomického rastu s osobitným dôrazom na ochranu a zlepšenie životného prostredia v rámci ktorého sa využívajú nástroje ako integrovaná prevencia, kontrola znečisťovania a posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Každý projekt u ktorého je to relevantné má v závislosti od svojho charakteru zohľadňovať problematiku:

- zachovania, ochrany a zlepšenia kvality životného prostredia,
- ochrany ľudského zdravia, šetrného a racionálneho využívania prírodných zdrojov,
- predchádzania zmene klímy.

Príspevok nie je možné poskytnúť na realizáciu projektu s negatívnym vplyvom na životné prostredie (znečisťovanie alebo poškodzovanie životného prostredia), a to pokiaľ ide o akýkoľvek priamy alebo nepriamy vplyv na ŽP vrátane vplyvu na zdravie, flóru, faunu,

biodiverzitu, pôdu, klímu, ovzdušie, vodu, krajinu, prírodné lokality, kultúrne dedičstvo a vzájomné pôsobenie medzi týmito faktormi.

Pri implementácii projektu je potrebné zohľadňovať princíp udržateľného rozvoja, vrátane **zásady „nespôsobovať významnú škodu“ (angl. Do No Significant Harm – DNSH)**, v každej fáze realizácie projektu.

Zásada DNSH je vymedzená prostredníctvom 6 environmentálnych cieľov, ktorých zásadným nedodržaním možno usudzovať, že činnosť spôsobuje „významnú škodu“. Pri posudzovaní sa zohľadňujú environmentálne následky samotnej činnosti a aj vplyv produktov a služieb poskytovaných v rámci tejto činnosti v priebehu ich celého životného cyklu na životné prostredie.

Hospodárska činnosť sa považuje za výrazne narúšajúcu:

1. *Zmierňovanie zmeny klímy* – ak vedie k značným emisiám skleníkových plynov;
2. *Adaptáciu na zmenu klímy* – ak vedie k zvýšenému nepriaznivému dôsledku súčasnej klímy a očakávanej budúcej klímy na činnosť samú alebo na ľudí, prírodu alebo majetok;
3. *Udržateľné využívanie a ochranu vodných a morských zdrojov* - ak poškodzuje dobrý stav alebo dobrý ekologický potenciál vodných útvarov vrátane povrchových a podzemných vôd, alebo dobrý environmentálny stav morských vôd;
4. *Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu* - ak vedie k výraznej neefektívnosti využívania materiálov alebo priameho alebo nepriameho využívania prírodných zdrojov alebo k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu, alebo ak dlhodobé zneškodňovanie odpadu môže spôsobiť;
5. *Prevencia a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy* - ak vedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody a pôdy v porovnaní so situáciou pred začiatkom tejto činnosti;
6. *Ochrana a obnovu biodiverzity a ekosystémov* - ak výrazne poškodzuje dobrý stav a odolnosť ekosystémov, alebo poškodzuje stav ochrany biotopov a druhov vrátane tých, ktoré sú záujmom EÚ.

Zohľadnenie zásady DNSH znamená:

- využívanie obnoviteľných zdrojov energie a šetrného využívania zdrojov (napr. energie, vody),
- dodržanie štandardov kvality ŽP, vrátane emisných štandardov a zohľadnenie adaptácií návrhov na zmeny klímy a vplyvu na chránené územia,
- súlad s existujúcimi stratégiami a národnými projektmi týkajúcimi sa ochrany ŽP, ako aj súlad s existujúcimi územnými plánmi dotknutých obcí a územnými plánmi veľkých

územných celkov dotknutých slovenských samosprávnych krajov/zásadami územného rozvoja dotknutých českých samosprávnych krajov,

- v prípade projektov spojených s využívaním vôd a tých, ktoré môžu ovplyvniť stav vôd, súlad s plánmi manažmentu povodia a súlad s podmienkami využívania vôd,
- zohľadnenie vplyvu na Natura 2000 a výsledku posudzovania vplyvov ŽP (ak aktivity podliehajú posudzovaniu v zmysle príslušnej legislatívy SR a ČR)
- použitie najlepších dostupných techník a uplatnenie ekoinovácií,
- uplatnenie máloodpadových a bezodpadových technológií a dodržiavanie hierarchie spôsobov nakladania s odpadmi a zásad obmedzovania vzniku odpadov,
- zaistenie vysokých noriem energetickej efektivity vo vzťahu k inštalácii vykurovania, chladenia, ventilácie, zaisteniu teplej vody a elektronickým zariadeniam,
- zvyšovanie úrovne environmentálneho povedomia,
- a podobne.

Pri neinfraštruktúrnych projektoch sa nepredpokladá negatívny dopad na životné prostredie, no aj také projekty musia byť realizované s ohľadom na ochranu životného prostredia.

Zásada DNSH je mimoriadne dôležitá v prípade **projektov s prvkami investícií do infraštruktúry** a spája sa v závislosti od aktivít projektu, u ktorých je to relevantné s **d ďalšími požiadavkami, na zabezpečenie súladu so zásadou DNSH:**

- a) v prípade projektov s investíciami do infraštruktúry (budovanie alebo rekonštrukcia) s celkovými nákladmi prevyšujúcimi 1 milión EUR a s udržateľnosťou dlhšou ako 5 rokov budú podporené iba tie projekty, ktoré na základe **posúdenia odolnosti plánovanej infraštruktúry z hľadiska súčasných alebo budúcich klimatických zmien** nedosahujú vysoké riziká alebo sú tieto riziká zmierňované v rámci navrhnutých opatrení³. *(Uvedené sa nevzťahuje na projekty, kde dochádza k rekonštrukcii alebo modernizácii existujúcej cestnej infraštruktúry, v prípade, ak nie je významne zasahované do pôvodného pôdorysu stavby. Významným zásahom sa rozumie rozšírenie stavby nad 30 % pôvodného pôdorysu stavby)*

Adaptačné riešenia na zníženie závažných klimatických rizík pre infraštruktúru môžu byť vyhodnocované aj v konaniach o posudzovaní vplyvov na ŽP a v stavebných konaniach v zmysle príslušných právnych predpisov SR a ČR.

- b) projekt, ktorý je predmetom žiadosti o NFP a na ktorý sa vzťahuje posudzovanie vplyvu navrhovanej činnosti podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

³ Čl. 22 ods. 4 bod j) nariadenia Interreg. Zohľadnenie následkov zmeny klímy znamená v prípade infraštruktúry napr. vyhýbanie sa výstavbe na miestach ohrozených povodňami alebo zosuvmi pôdy, potrebu zabezpečiť väčšiu odolnosť povrchu cesty proti vysokým teplotám. V tejto oblasti je záväzné EK zverejnené „Technické usmernenie k zabezpečeniu odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy v období 2021 – 2027“ (2021/C 373/01).

(ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“) alebo podľa zákona č. 100/2001 Sb. zákon o posudzovaní vlivu na životní prostředí a o změně některých doplňujících zákonů, musí prejsť procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa týchto predpisov. t. j. predkladá sa právoplatné rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní podľa zákona alebo právoplatné záverečné stanovisko. *Uvedené neplatí u tých projektov, ktorých realizácia podlieha stavebnému konaniu a možné vplyvy na životné prostredie sú posudzované v stavebnom povolení, resp. v územnom rozhodnutí príslušného orgánu. Povolenie nám garantuje, že vplyvy na ŽP boli posúdené a boli stanovené také podmienky, aby tie vplyvy neboli významné. V týchto prípadoch nie je nutné uvedené preukazovať aj prostredníctvom odborného stanoviska resp. právoplatným záverečným stanoviskom o posúdení vplyvov na životné prostredie.*

- c) projekty, u ktorých činnosti a aktivity budú situované do lokalít na územiach citlivých na biodiverzitu alebo v ich blízkosti (vrátane chránených území sústavy Natura 2000, lokalít svetového dedičstva UNESCO a kľúčových oblastí biodiverzity, ako aj ostatných chránených území) môžu byť podporené iba vtedy, ak bude vylúčený ich negatívny dopad na tieto oblasti⁴.
- d) v prípade projektov, ktorých súčasťou je rekonštrukcia mostov, priepustov a kde sú navrhované protihlukové steny, či iné plochy z priehľadného materiálu musia byť zohľadnené v rámci príslušného konania (stavebného, územného, zisťovacieho alebo povoľovacieho konania) potreby **minimalizácie problémov v ekosystémoch** (napr. križovanie biokoridorov, migrácia živočíchov).
- e) V súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a Protokolom EÚ **o nakladaní so stavebným odpadom a odpadom z demolácie**⁵:
  - sú subjekty vykonávajúce obnovu a rekonštrukciu budov povinné zabezpečiť, aby aspoň 70 % (hmotnosti) stavebného a demolačného odpadu⁶ (neklasifikovaného ako nebezpečný) a vyprodukovaného na stavenisku, bolo pripravených na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie a to vrátane činností spätného zasypávania, pri ktorých sa využije odpad ako náhrada za iné materiály. *Táto podmienka sa netýka tých stavieb a renovácií, v rámci ktorých žiadateľ doloží (napr. stanovisko Pamiatkového úradu), že nie je možné alebo nie*

⁴ V zmysle ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov/Zákon č. 114/1992 Sb. o ochrane přírody a krajiny v znení neskorších predpisov a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie/ zákona č. 100/2001 Sb. zákon o posudzovaní vlivu na životní prostředí a o změně některých doplňujících zákonů a v prípade potreby sa prijímú potrebné zmierňujúce opatrenia

⁵ Podpora obehového hospodárstva sa preukazuje najmä na základe odkazu na normu ISO 20887:2020 Udržateľnosť budov a stavebno-inžinierskych prác.

⁶ Výnimkou sú odpady z materiálov vyskytujúcich sa v prírode uvedených v kategórii 17.05.04 v Európskom zozname odpadov - Rozhodnutie 2000/532/ES

je žiaduce s ohľadom na prioritu záujmu ochrany kultúrnych a historických hodnôt stavebný a demolačný odpad v takom rozsahu využiť.

- Stavebné komponenty a materiály použité pri obnove a rekonštrukcii budov, pamiatok a infraštruktúry **nemôžu obsahovať azbest ani iné nebezpečné a toxické látky**⁷ (v prípade, že projekt zahŕňa aj odstránenie azbestu, bude žiadateľ povinný preukázať, že bol odstránený osobou, ktorá disponuje oprávnením na tieto činnosti).
- f) Všetky novostavby financované v rámci projektov musia byť realizované minimálne v **energeticky pasívnom štandarde**.
- g) V prípade projektov na renováciu budov musí byť splnená podmienka **prispievania k energetickej úspore aspoň 10 % primárnej neobnoviteľnej energie**. Do týchto úspor možno zahrnúť aj úspory dosiahnuté výmenou zdroja energie v budove⁸.
Podmienka sa netýka pamiatkovo chránených budov a ich renovácií, pokiaľ žiadateľ preukáže (napr. stanovisko Pamiatkového úradu), že nie je možné alebo žiaduce dosiahnuť energetickú úsporu s ohľadom na prioritu záujmu ochrany kultúrnych a historických hodnôt.
- h) Všetky nové spotrebiče musia patriť minimálne medzi dve najlepšie dostupné energetické triedy podľa príslušnej legislatívy pre daný typ spotrebiča⁹.
- V prípade inštalácie zariadení na využívanie vody v rámci prác obnovy musia všetky príslušné **spotrebiče vody** (sprchové riešenia, kohútiky, WC, WC misy a splachovacie nádržky, pisoáre a splachovacie nádržky, vane) **patriť do dvoch najlepších tried spotreby vody** podľa platného značenia v EÚ¹⁰. Má ísť predovšetkým o riešenia, ktoré sú v danej dobe v rámci technických podmienok najefektívnejšie.
  - V prípade **zariadení na batériovú akumuláciu** energie vyrobené z obnoviteľných zdrojov je možné podporiť iba pokiaľ nie sú z technológií na báze olova, NiCd a NiMH, ktoré by mohli spôsobovať škody na životnom prostredí.

⁷ Zoznam látok podliehajúcich autorizácii je v prílohe XIV Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení Nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a Nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30. 12. 2006, s. 1).

⁸ Splnenie podmienky úspory primárnej energie sa preukazuje na základe výsledku porovnania údajov z východiskového a navrhovaného stavu uvádzaných v projektovom energetickom hodnotení, resp. v **energetickom certifikáte** spracovanom po obnove a rekonštrukcii infraštruktúry.

⁹ Žiadateľ je povinný doložiť údajové listy výrobkov v priebehu kontroly výdavkov realizácie projektu.

¹⁰ EU Water Label - <http://www.europeanwaterlabel.eu/>.